

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.nationaalrapporteur.nl

Contactpersoon
Corinne Dettmeijer-Vermeulen
*Nationaal Rapporteur
Mensenhandel en Seksueel
Geweld tegen Kinderen*
T 070 370 45 14

Ons kenmerk
10008

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 13 februari 2017
Onderwerp Algemeen Overleg mensenhandel

Geachte Voorzitter,

Op 16 februari a.s. staat het algemeen overleg inzake mensenhandel op de agenda van uw Kamer. In het kader van dit overleg wil ik de aandacht vragen voor vijf onderwerpen.

1. De beschikbare capaciteit voor de aanpak van mensenhandel en de terugloop van het aantal meldingen bij CoMensha.
2. Signalering mensenhandel bij migranten en vluchtelingen.
3. Pilot multidisciplinaire vaststelling slachtofferschap mensenhandel.
4. Aanpak criminele uitbuiting kinderen.
5. Nationaal Verwijsmechanisme

Ad 1) Capaciteit aanpak mensenhandel en terugloop meldingen (mogelijke) slachtoffers bij CoMensha

De aanpak van mensenhandel is een van de prioriteiten van dit kabinet. Ook uw Kamer toont zich steeds betrokken bij dit onderwerp. Desondanks heb ik op 30 augustus 2016 gewaarschuwd dat de aandacht voor mensenhandel afneemt. Die waarschuwing herhaal ik nu in nog sterkere bewoordingen. Ik geef u een overzicht van de cijfers van het aantal gemelde mogelijke slachtoffers en het aantal bij het Openbaar Ministerie ingeschreven verdachten van mensenhandel in de jaren 2014, 2015 en een indicatie over het aantal meldingen bij CoMensha in 2016. Dat overzicht is zeer zorgwekkend.

In mijn 'Monitor mensenhandel, Cijfers mogelijke slachtoffers 2011-2015' die ik in augustus vorig jaar publiceerde, constateerde ik dat het aantal bij CoMensha gemelde mogelijke slachtoffers van mensenhandel fors was gedaald: van 1.561 in 2014 naar 1.321 in 2015. Uit het tweede deel van mijn Monitor mensenhandel (Cijfers vervolging en berechting 2011-2015) bleek dat ook het aantal bij het

Openbaar Ministerie ingeschreven verdachten van mensenhandel was afgenomen van 282 in 2014 naar 217 in 2015. Voorts merkte ik op dat deze daling van het aantal in beeld gebrachte mogelijke slachtoffers (en verdachten) naar verwachting in 2016 doorzette. Volgens CoMensha is er namelijk in de eerste zes maanden van 2016 reeds sprake van een halvering van het aantal meldingen ten opzichte van dezelfde periode in 2015. Ik heb mijn zorgen hierover kenbaar gemaakt. Immers, een daling in het aantal gemelde mogelijke slachtoffers betekent geenszins dat er ook daadwerkelijk minder slachtoffers zijn. Veeleer is de daling te wijten aan verminderde capaciteit, een andere prioritering en expertiseverlies bij opsporingsinstanties.

Datum
13 februari 2017
Ons kenmerk
10008

Hoewel CoMensha op dit moment nog niet precies kan aangeven hoeveel mogelijke slachtoffers er in 2016 zijn gemeld – nog niet alle nagekomen meldingen over 2016 zijn namelijk binnen/verwerkt – is de verwachting dat het aantal meldingen terugzakt tot rond de 1000 of zelfs nog daaronder.

In reactie op mijn waarschuwing in 2016 heeft de minister van Veiligheid en Justitie extra geld voor de aanpak van mensenhandel toegezegd. Dat is een mooie stap. Wil bovenstaande ontwikkeling gekeerd worden dan is het echter ook nodig dat de nationale politie en het Openbaar Ministerie weer daadwerkelijk hoge prioriteit geven aan de opsporing van slachtoffers van mensenhandel. Een prioritering die zijn weerslag moet vinden in een stijging van het aantal meldingen. Het kan niet bij woorden blijven. Ook belemmeringen in de registratie van mogelijke slachtoffers mensenhandel dienen bij voorrang opgeheven te worden (zie de aanbeveling in mijn monitor mensenhandel cijfers mogelijke slachtoffers mensenhandel 2011-2015, blz. 45). Daartoe is een wettelijke basis hard nodig.

Ad 2) Signalering mensenhandel bij migranten en vluchtelingen

In het afgelopen jaar is veelvuldig gewezen op de kwetsbaarheid van vluchtelingen en migranten voor mensenhandel. Zo blijkt uit een rapport van de International Organization for Migration dat bij 71 procent van de ondervraagde migranten en vluchtelingen die in 2016 Italië hebben bereikt, één of meerdere indicatoren van mensenhandel zijn vastgesteld. Ook UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) wijst in haar Global Report on Trafficking in Persons op het feit dat migranten en vluchtelingen een groter risico lopen om slachtoffer van mensenhandel te worden. Het onderzoek laat zien dat er een verband is tussen het aantal migranten met eenzelfde nationaliteit dat naar een land afreist en het aantal slachtoffers van mensenhandel met die nationaliteit dat in dat land worden geïdentificeerd.

In mijn Monitor mensenhandel uit september 2016 heb ik benadrukt dat er voldoende aandacht moet uitgaan naar de kwetsbaarheid voor mensenhandel van mensen op de vlucht. De berichtgeving in de media over – en (wetenschappelijk) onderzoek naar - de uitbuiting en het misbruik van (sommige)vluchtelingen tijdens hun vlucht is schokkend. Het is opmerkelijk dat er in 2015 een afname van het aantal buitenlandse slachtoffers van mensenhandel is geconstateerd, terwijl het aantal migranten en vluchtelingen dat in 2015 naar Nederland kwam bijna is verdubbeld. Het aantal meldingen van buitenlandse minderjarige slachtoffers blijft vrijwel gelijk ten opzichte van 2014, wat vreemd is, omdat het aantal asielaanvragen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen in 2015 met 300% steeg in vergelijking met 2014, namelijk van respectievelijk 984 asielaanvragen in 2014 naar 3.859 asielaanvragen in 2015. Ik heb de minister van Veiligheid en Justitie daarom ook aanbevolen om maatregelen te treffen waardoor het herkennen van signalen van mensenhandel binnen de migratie- en vluchtelingenstroom beter kan worden gewaarborgd.

Datum
13 februari 2017

Ons kenmerk
10008

De doelstelling om signalen over mensenhandel te verzamelen bij asielzoekers wordt echter nog altijd slechts beperkt gerealiseerd, zo concludeert de inspectie Veiligheid en Justitie in het rapport 'De identificatie van asielzoekers in Nederland'. Daarmee komt de inspectie tot eenzelfde oordeel als in april. Uit het recentere rapport 'De opvolging van signalen uit het asielproces' van de Inspectie Veiligheid en Justitie blijkt tevens dat zachte signalen van mensenhandel slechts in beperkte mate worden gedeeld binnen de vreemdelingenketen. Medewerkers van het COA geven aan dat zij hierdoor niet goed weten aan welke asielzoekers zij extra aandacht moeten besteden.

Het bovenstaande illustreert eens te meer dat het van groot belang is om beschikbare expertise op het terrein van mensenhandel te benutten binnen de migratie- en vluchtelingenketen. Alleen dan worden signalen van mensenhandel opgepakt en kunnen asielzoekers en vluchtelingen daadwerkelijk beter beschermd worden. Mijn aanbeveling om dit op te pakken wordt wel besproken op het ministerie van Veiligheid en Justitie doch is tot op heden nog niet in daden omgezet.

Ad 3) Pilot multidisciplinaire advisering slachtofferschap mensenhandel

In september 2015 heeft de minister van Veiligheid en Justitie uw Kamer de toezegging gedaan dat het Schadefonds Geweldsmisdrijven een pilot zal uitvoeren omtrent de multidisciplinaire advisering over de aannemelijkheid van het slachtofferschap van mensenhandel. Ik acht deze pilot van groot belang en heb van het Schadefonds vernomen dat men sinds april 2016 gereed is om de pilot te starten. Tot op heden hebben de betrokken bewindspersonen nog geen groen licht gegeven. Ik betreur dat en verzoek uw Kamer de start van deze pilot te bespoedigen.

Ad 4 Aanpak criminele uitbuiting kinderen

In mijn rapport Zicht op Kwetsbaarheid heb ik de aandacht gevraagd voor de aanpak van criminele uitbuiting van kinderen. In Nederland is met het oog op deze aanpak het project 13 Ocean's gestart. In dit project werken het Openbaar Ministerie, nationale Politie en partners in zorg- en veiligheidsketen samen in een team om criminele uitbuiting van Roma kinderen aan te pakken. Ondanks de goede resultaten van dit team is deze samenwerking onlangs gestaakt. Als Nationaal Rapporteur acht ik het van belang dat een team dat op dit belangrijke terrein succes boekt in stand blijft. De opgedane kennis en effectieve aanpak mag niet verloren gaan. Ik hoop dat u daar bij de minister van Veiligheid en Justitie op wil aandringen.

Datum
13 februari 2017
Ons kenmerk
10008

Ad 5 Het Nationaal Verwijsmechanisme

In mijn negende rapportage mensenhandel heb ik de minister van Veiligheid en Justitie aanbevolen om een Nationaal Verwijsmechanisme tot stand te brengen om zo slachtoffers van mensenhandel optimaal te beschermen. De minister heeft deze aanbeveling overgenomen. Na een voortvarende start en ontwikkelfase is niet duidelijk wanneer dit mechanisme tot een alomvattend document zal leiden dat bindende bescherming biedt aan alle slachtoffers mensenhandel en waarin de taken en verantwoordelijkheden van alle organisaties zijn vastgelegd. Ik zal binnenkort kennismaken met Stef Blok als minister van Veiligheid en Justitie en bij hem aandringen op afronding van dit proces.

Tot slot

Ik hoop dat deze brief voor de leden van uw Kamer aanleiding vormt het bovenstaande te betrekken in het overleg met de minister. Voorts doe ik een beroep op alle partijen om het onderwerp mensenhandel ook tijdens en na de verkiezingen hoog op de agenda te houden. De slachtoffers mogen niet uit beeld raken.

Een afschrift van deze brief zond ik aan de minister van Veiligheid en Justitie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'C' followed by a smaller 'D' and a flourish.

Corinne Dettmeijer-Vermeulen
*Nationaal Rapporteur Mensenhandel en
Seksueel Geweld tegen Kinderen*

Datum
13 februari 2017
Ons kenmerk
10008